

Motion till riksdagen 2017/18:228

av **Jan Björklund m.fl. (L)**

Feministisk utrikespolitik

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flickors och kvinnors friheter, rättigheter och möjligheter ska genomsyra den svenska kampen för mänskliga rättigheter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flickors och kvinnors friheter, rättigheter och möjligheter ska genomsyra svensk biståndspolitik och där behållas som ett av de tre genomgripande perspektiven, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att svenskt bistånd i högre grad ska användas för att säkra flickors skolgång, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som såväl enskilt land som medlemsland i EU och FN ska agera för att alla länder ska respektera den grundläggande mänskliga rättigheten att kvinnor ska ha tillgång till fria, lagliga och säkra aborter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör verka för en intensifierad kamp inom EU, liksom globalt, mot människohandel, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige i högre grad måste uppmärksamma och driva frågan om förtryck av kvinnor och flickor på grund av religiös tillhörighet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige som medlem i FN:s säkerhetsråd bör arbeta för att stärka kvinnors roll i konfliktförebyggande och fredssamtal och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige bör ta initiativ till en FN-resolution med fokus på kvinnor i konstitutionsbyggande och demokratiseringsprocesser, samt kvinnorepresentationen i såväl nationella parlament och regeringar som lokala politiska församlingar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Demokratin backade år 2017 för elfte året i rad, sett till hela världen. Idag lever endast 39 procent av världens befolkning i fria länder. Det sammanfaller med ett stort bakslag för kvinnors rättigheter globalt. I en konfliktfylld värld är kvinnor alltid förlorare – det är de som drabbas hårdast och deras rättigheter som först dras in när samhällen destabiliseras. Liberala reformer som befolkningen vunnit rullas ofta tillbaka när rättsstaten faller samman och våldsmonopolet ger vika. Resultatet blir att beroendet av män ökar, att flickor inte kan gå i skolan och att kvinnor får svårt att försörja sig på egen hand.

Liberalerna har en lång tradition av jämställdhetskamp, som också gäller utrikespolitiken. En feministisk utrikespolitik bör ta sin form i två konkreta utrikes- och säkerhetspolitiska linjer.

Sverige måste ännu tydligare än i dag verka för att kvinnor och flickor världen över ska åtnjuta sina mänskliga rättigheter, inklusive rätten till sin egen kropp. Sveriges politik för mänskliga rättigheter ska prioritera kvinnors och flickors friheter, rättigheter och möjligheter. På samma sätt ska detta även framöver genomsyra svensk biståndspolitik och behållas som ett av de genomgripande perspektiven. Det är viktigt att varje människa, man som kvinna, själv får möjlighet att definiera sin könsidentitet. Ett tydligt hbt-perspektiv måste därför också inkluderas i bistånds- och utrikespolitiken.

En större del av svenskt bistånd måste användas för att säkra flickors skolgång. Rätten till utbildning är en mänsklig – inte manlig – rättighet. Det är mer förödande att hindra flickor än pojkar från att utbilda sig och arbeta, eftersom barnäktenskap och graviditet är oåterkalleliga livshändelser som påverkar även nästa generation. Att utrota kvinnlig analfabetism är därför en oslagbar investering för utveckling och tillväxt.

När Världsbanken år 2016 i 14 afrikanska länder studerade den ekonomiska potentialen i tonårsflickors utbildning visade det sig att en grundskoleutbildning höjde en kvinnas inkomst dubbelt så mycket som den höjde mäns. Man såg också att för varje procent av flickorna som fick gå i gymnasiet ökade BNP med 0,3 procent. Om inga flickor hoppade av gymnasiet i Kenya, Uganda, Tanzania och Senegal skulle BNP enligt Världsbanken kunna öka med mellan 24 och 48 procent i de fyra länderna under flickornas livstid.

Unicef beräknar att en av sju flickor mellan 15 och 19 år är gift. I Väst- och Centralafrika är andelen så hög som 27 procent. En viktig feministisk uppgift är att verka för att fler länder sätter en åldersgräns för äktenskap och arbetar mer aktivt för att existerande lagar implementeras. Ett sätt att påverka är att villkora svenskt bistånd utifrån reformvillighet till länder där barnäktenskap är vanligt. Ingen ska behöva bli mamma under sin egen barndom.

Centralt i feministisk utrikespolitik är därför också att Sverige, både som enskilt land och som medlemsland i EU och FN, agerar för att alla länder ska respektera den grundläggande mänskliga rättigheten till fria, lagliga och säkra aborter. Detta är särskilt viktigt efter att USA dragit tillbaka bistånd till familjeplanering. En fjärdedel av världens befolkning lever i länder där aborter är helt förbjudna eller bara tillåtna när kvinnans liv är i fara. I över 70 länder tillåts abort bara om kvinnans hälsa riskeras eller om barnet riskerar att växa upp i fattigdom. Detta är en stor utmaning för den feministiska utrikespolitiken.

Inom ramen för EU-samarbetet bör Sverige också prioritera kampen mot handeln med kvinnors och flickors kroppar. Arbetet mot trafficking och sexslaveri måste drivas

globalt. Vi måste fokusera mer på efterfrågan. Det som primärt upprätthåller människohandel och prostitution är att sexköpare efterfrågar sexuella tjänster. I det sammanhanget vill vi lyfta fram den svenska sexköpslagen som ett positivt exempel för andra att ta efter. I länder där det är straffbelagt att köpa sexuella tjänster – men inte att sälja dem – är trafficking mindre vanligt.

År 2016 valdes Sverige in i FN:s säkerhetsråd. Som det enda landet med en uttalat feministisk utrikespolitik åligger det oss att därifrån särskilt verka för att förbättra kvinnors utsatta situation. Kvinnors kroppar blir allt oftare måltavlor när terrorgrupper och statliga arméer använder massvåldtakter som vapen. Med kraft ska Sverige arbeta för att stoppa sexuellt våld i väpnade konflikter, och för att straffriheten för sådana och andra brott mot kvinnor och flickor avskaffas. Det kommer att krävas fler internationella insatser för att skydda kvinnor, men också att deltagande personal utbildas i genuskunskap, framför allt säkerhetsrådsresolutionerna 1325 och 1820.

Extremisternas kamp är i stora delar ett krig mot världens kvinnliga befolkning. I Libyen, precis som i Irak och Syrien, ägnar man sig åt tvångskonvertering, masskidnappingar och trafficking av flickor och kvinnor som ber till fel gud eller på fel sätt. Organisationen bedriver ett folkmord mot kristna i Mellanöstern.

Den feministiska utrikespolitiken fokuserar också på representation. Kvinnor måste ges möjlighet att inneha maktpositioner. Enligt Interparlamentariska unionen (IPU) var andelen kvinnliga ledamöter i världens parlament endast 23,5 procent i juli 2017. Räkna man in världens diktaturer, som till överväldigande del styrs av män, sjunker andelen kvinnor på maktpositioner ytterligare.

Från platsen i FN:s säkerhetsråd ska Sverige särskilt arbeta för att stärka kvinnors roll i konfliktförebyggande och fredssamtal. Vi bör som land även ta initiativ till en FN-resolution med fokus på kvinnors möjligheter att erhålla politisk makt. Den bör särskilt behandla kvinnors roll både i konstitutionsbyggande och demokratiseringsprocesser, och kvinnorepresentationen i såväl nationella parlament, regeringar som lokala politiska församlingar. Det krävs insatser för att fler kvinnor ska kunna ta plats på de allra högsta posterna inom politiken. Framgångsrika metoder för att här nå en högre andel kvinnor saknas inte, men det behövs ett bättre utbyte mellan världens länder.

Men det är framför allt demokratisering som driver på en feministisk utveckling. Om kvinnor kan välja sina ledare kan deras intressen i högre grad bli tillgodosedda. Europeiska unionen utgörs av ett stort antal demokratiska länder. Bland dem återfinns också många av världens mest jämställda stater. EU måste därför fortsatt vara den viktigaste utrikespolitiska arenan för Sverige. Regeringen bör inom EU verka för att fler kvinnor kan kandidera till de högsta posterna, och för att EU fortsatt arbetar för att närområdet går i demokratisk riktning.

Liberal utrikespolitik kan aldrig vara undantagslöst pacifistisk. Det gäller ur ett feministiskt perspektiv, inte minst eftersom kvinnor oftast drabbas hårdast i konflikter. Friheten måste ibland försvaras med vapenmakt. Vi vill därför att Sverige i säkerhetsrådet verkar för fler militära interventioner i FN:s regi. Omvärlden måste ingripa när civilbefolkningar far illa i väpnade konflikter.

Inte minst mot bakgrund av utvecklingen i det alltmer patriarkala och traditionalistiska Ryssland måste Sverige omedelbart ansöka om medlemskap i försvarsalliansen Nato. Om den svenska regeringen inte kan garantera säkerhet för sina egna medborgare – de kvinnliga såväl som manliga – från angrepp av främmande makt, urholkas den feministiska utrikespolitiken.

Jan Björklund (L)

Birgitta Ohlsson (L)

Said Abdu (L)

Maria Arnholm (L)

Bengt Eliasson (L)

Robert Hannah (L)

Fredrik Malm (L)

Mathias Sundin (L)

Maria Weimer (L)

Allan Widman (L)

Christer Nylander (L)

Tina Acketoft (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)

Roger Haddad (L)

Nina Lundström (L)

Mats Persson (L)

Lars Tysklind (L)

Barbro Westerholm (L)

Christina Örnebjär (L)